

Тема 3. Громадський контроль за діяльністю поліції

Поняття громадського контролю

- **Громадський контроль органів влади** – дії осіб, спрямовані на те, щоб органи влади діяли законно та стояли на захисті прав та інтересів людини.
- Така діяльність закріплюється як національним законодавством, так і міжнародними нормами та стандартами. Зокрема, у Законі України «Про Національну поліцію» цьому присвячений розділ VIII «Громадський контроль поліції».

Об'єкти громадського контролю

- **Об'єктом громадського контролю органів влади є діяльність працівників даних органів та її результати.**

Суб'єкти громадського контролю

- **Суб'єктами громадського контролю поліції та інших органів влади, тобто тими, хто його здійснює, можуть виступати громадяни та їхні об'єднання (громадські організації, професійні і творчі спілки, організації роботодавців, благодійні релігійні організації, недержавні засоби масової інформації, інші непідприємницькі товариства і установи), а також іноземці, які на законних підставах перебувають в Україні.**

Взаємодія поліції та суб'єктів громадського контролю

Поліція, інші органи влади та громадськість, яка здійснює громадський контроль, є частиною одного суспільства й спільно формують його. Проте, в кожного з цих двох суб'єктів різні функції та права, що направлені на захист інтересів та прав людини.

Інструменти громадського контролю

- Звернення
- Запит на інформацію
- Опитування
- Громадські слухання
- Громадська експертиза
- Аналіз нормативно-правової бази на відповідність міжнародним зобов'язанням
- Аналіз повідомлень громадян і ЗМІ
- Участь суб'єктів громадського контролю у роботі консультативно-дорадчих органів об'єктів громадського контролю.
- Особистий візит до структурних одиниць органів влади
- Візуальне спостереження
- Аудіо / відеозапис дій працівників органів влади
- Подання позовів до суду
- Звіт про поліцейську діяльність
- Незалежні соціологічні дослідження

Звіт про поліцейську діяльність

- **Звіт про поліцейську діяльність** визначено ст.86 Закону України «Про Національну поліцію»:
- 1. З метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах органів поліції звіт про діяльність поліції.
- 2. Щорічний звіт про діяльність поліції та територіальних органів поліції повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також інформацію про виконання пріоритетів, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями.

Прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції

- Статтею 87 Закону України «Про національну поліцію» закладено новий механізм **прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції**.
- Закріплюється можливість представницького органу місцевого самоврядування (виборний орган (рада), який складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення) приймати резолюцію недовіри керівникам органів поліції, що є підставою для звільнення їх із займаної посади.

Незалежні соціологічні служби

- Незалежні соціологічні служби створюються при ВНЗ або існують як громадські організації. Важлива умова їх діяльності – прозорість діяльності, зокрема, у висвітленні методології проведення соціологічних досліджень.
- Соціологічне дослідження – це вид систематичної пізнавальної діяльності, спрямованої на вивчення поведінки людей, груп, відносин, процесів соціальної взаємодії в різних сферах життєдіяльності суспільства та отримання нової інформації, виявлення закономірностей суспільного життя на основі соціологічних теорій, методів і процедур.
- Найпоширенішими соціологічними дослідженнями щодо поліції є дослідження рівня довіри населення поліції.

Довіра населення – основний критерій ефективності діяльності поліції

- **Довіра** – це взаємодія працівників органів державної влади та громади як складових суспільства, які, виконуючи різні функції, налагоджують співпрацю та підтримують правопорядок.
- Правопорядок у суспільстві формується багатьма чинниками, зокрема діями органів влади, громади, їх взаємодією, законодавством та соціальними змінами.
- Дії направлені на формування правопорядку, є умовою взаємодовіри; дії в обхід правопорядку руйнують довіру.

Залучення громадян до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліції

- Важливим елементом у взаємодії громади та поліції, громадському контролі є **залучення громадян до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліції**. Такий механізм закріплено ст. 90 Закону України «Про Національну поліцію»:
 1. Контроль за діяльністю поліції може здійснюватися у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших

Висновки

- Громадський контроль сприяє:
- ✓ підвищенню відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; рівня участі громадян та їх об'єднань в управлінні державними справами, місцевому самоврядуванні та прийнятті рішень, що мають суспільне значення; ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування; рівня довіри громадян до діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування;
- ✓ визнанню, забезпеченню та захисту основних прав і свобод людини та громадянина;
- ✓ реалізації суспільних ініціатив, спрямованих на захист суспільних інтересів;
- ✓ забезпеченню зворотного зв'язку між державою та суспільством, упередженню та вирішенню соціальних конфліктів;
- ✓ формуванню та розвитку громадянської правосвідомості;
- ✓ залученню населення в процес протидії корупції;
- ✓ зниженню ризиків прийняття та реалізації органами державної влади та органами місцевого самоврядування протиправних рішень та/або рішень, що суперечать суспільним інтересам.